

Lägesrapport om marknadsläget i jordbrukssektorn den 27 juli 2023

Jordbruksverket har fått i uppdrag av regeringen att varje månad lämna en lägesrapport över situationen i den svenska jordbrukssektorn

Sammanfattning

Faktor	Senaste månaden	Senaste året
Världsmarknadspriser jordbruksprodukter	Starkt fluktuerande	Ner
Världsmarknadspris för olja	Uppgång	Ner
Svensk produktion – animalier	Svagt upp	Oförändrat
Svensk produktion vegetabilier	Risk för minskning	Upp
Svenska produktpriser – vegetabilier	N/a	Ner
Svenska produktpriser animalier	Oförändrat	Svagt upp
Svenska produktionsmedelspriser	Oförändrat	Ner
Lönsamhet	Risk för försämring	Oförändrat
Valutakurs SEK/USD	Förstärkts	Försvagats

Den svenska kronans värde har efter en lång tid av försvagning stärkts de senaste veckorna. Priset på olja har stigit till en nivå runt 80 dollar/fat. Läget i Östeuropa är fortsatt oroligt vilket lett till stora prisvariationer för jordbrukets produkter. Ryssland valde att inte förlänga spannmålsavtalet och har därefter intensifierat attacker mot ukrainska hamnar och spannmålsanläggningar. Ukraina söker alternativa lösningar för export av spannmål, t.ex. via hamnar i EU.

EU:s senaste skördeprognos visar att produktionen minskar jämfört med tidigare prognos. Årets skörd av spannmål i EU väntas bli lika stor som det senaste femårsgenomsnittet.

Vädret i Sverige väntas enligt SMHI:s långtidsprognos förbli svalt och nederbördsrikt under återstående del av juli liksom under de första veckorna av augusti. Lågtrycken kommer precis som tidigare att komma in väster ifrån. Från mitten av augusti pekar prognosen mot torrare och varmare väder.

Skörden av spannmål har påbörjats i södra och mellersta Sverige. De första mycket preliminära uppgifterna pekar mot stora variationer i avkastningen. Generellt sett

har de höstsådda grödorna klarat torkan bättre än de vårsådda. I södra och mellersta Sverige ledde torkan som råde fram till i slutet på juni till att andraskörden av vall blivit mindre än normalt. Den nederbörd som kommit har varit gynnsam för en tredje och en eventuell fjärde skörd. Torkan har lett att spannmålen blivit kortstråig, det gör att tillgång på halm blir begränsad.

Slakterierna uppger att takten i slaktanmälningar har gått ner till normala nivåer. Det har endast i få fall hittills lett till utslaktningar i förtid p.g.a. av brist på foder. Efterfrågan på svenskt nötkött är god och priserna har varit stabila de senaste veckorna.

Omvärldsfaktorer

Efter en lång tid av försvagning har kursen för den svenska kronan stärkts under de senaste veckorna. Kursen för euron har fallit från knappt 12 kronor till cirka 11,50 kronor och dollarkursen från knappt 11,00 kronor till knappt 10,50 kronor. Ett kommande svenskt NATO-medlemskap samt en korrektion av tidigare kursfall anges som orsaker till att kronan har stärkts. Valutakursförändringen innebär att importen blir något billigare men export blir något dyrare.

Valutakursförändringarna har stor påverkan på jordbrukets lönsamhet.

Oljepriset har stigit under den senaste månaden med cirka 5 procent under juli månad till cirka 80 dollar/fat.

Läget i Östeuropa har varit oroligt de senast veckorna, det har haft stor påverkan på världsmarknadspriserna för jordbruksprodukterna med stora prisvariationer som följd. Avtalet som gjort det möjligt för Ukraina att transportera jordbruksprodukter genom Svarta havet upphörde att gälla den 17 juli. Ryssland ansåg att man inte dragit någon nytta av avtalet och att Ukraina inte exporterat till de mest behövande länderna, därför accepterade man inte någon förlängning. Det spända läget har trappats upp ytterligare då Ryssland attackerat lagerbyggnader och utlastningsutrustning i ukrainska hamnar. Ryssland har också meddelat att fartyg som försöker att transportera jordbruksprodukter från Ukraina kommer att vara mål för attacker. I syfte att kompensera för uteblivna leveranser från Ukraina har Ryssland utlovat att skicka spannmål till utvecklingsländer. Frågan kommer att diskuteras under toppmöte som hålls under innevarande veckan mellan Ryssland och länder i Afrika. Ukraina försöker att styra över exporten till alternativa vägar, bland annat via Rumänien och hamnar i Östersjön.

EU (JRC) har publicerat juli månads skördeprognos. Av den uppdaterade prognosen framgår att grödorna i EU påverkats negativt av torka och värme under sommaren. Årets avkastning har därför reducerats ytterligare och hamnar nu i nivå med det senaste femårsgenomsnittet. Jämfört med den föregående prognosen från juni har avkastningen justerats ner mest för solrosor. Sverige, Danmark, Finland och de baltiska länderna är de områden där avkastningen justerats ner mest jämfört

med juni månads prognos. I de sydöstra delarna av EU har det däremot varit riklig nederbörd som kan leda till kvalitetsproblem på grödorna.

Skörden av vete och korn har hunnit mer än halvvägs i Frankrike och avkastning och kvalitet är tillfredsställande. I Tyskland väntas avkastningen för höstkorn bli något bättre än vad som tidigare har beräknats. För övriga grödor är det troligt att torkan haft större negativ inverkan.

Vädersituationen

Vädret i Sverige har varit mer nederbördsrikt och svalare under juli jämfört med vädret i maj och större delen av juni. Mest nederbörd har kommit i de sydvästra och mellersta delarna av landet medan de sydöstra delarna har fått minst nederbörd. I de flesta delar av landet råder det inte längre någon akut torka, däremot finns det kvardröjande effekter av torkan som måste hanteras.

Vädret i Sverige väntas enligt SMHI:s långtidsprognos förbli svalt och nederbördsrikt under återstående del av juli liksom under de första veckorna av augusti. Lågtrycken kommer precis som tidigare att komma in väster ifrån. Från mitten av augusti pekar prognosen mot torrare och varmare väder.

Produktion, priser och handel i Sverige

Skörden har påbörjats i de södra delarna av landet. Eftersom endast små arealer har bärgats är uppgifterna om avkastning mycket osäkra. Mycket preliminära uppgifter tyder dock på stora variationer i avkastningen beroende på om tillgång till bevattning funnits och hur vattenhållande marken har varit. Generellt sett har de höstsådda grödorna stått emot torkan bättre än de vårsådda. I de norra delarna av landet finns det rapporter om att den nederbörd som kommit tycks haft en positiv påverkan på spannmålsgrödorna. Det finns en oro för mycket grönskott i de vårsådda spannmålsgrödorna.

I södra och mellersta Sverige ledde torkan som rådde fram till i slutet på juni till att andraskörden av vall blivit mindre än normalt. Den nederbörd som kommit har varit gynnsam för en tredje och en eventuell fjärde skörd. Längre norrut i landet togs förstaskörden senare och torkperioden blev därför kortare och skadade inte andraskörden lika mycket. Andraskörden verkar därför bli bra i detta området. Jordbrukarna fortsätter vidta anpassningar genom att skörda spannmål till ensilage och det pågår en omfattande handel av grovfoder mellan gårdar. Torkan har gjort att spannmålen är kortstråig, det begränsar tillgång på halm.

Statistik över inseminationer visar på en nedgång under våren 2023. Under perioden januari-maj 2023 har antalet semineringar minskat med 2,8 procent jämfört med förra året.

Enligt uppgifter från slakterierna har takten i slaktanmälningar gått ner under den senaste månaden. Många jordbrukare vill vara ute i god tid med sina anmälningar om fodersituationen skulle fortsätta att förvärras. Det har skett en viss ökning av produktionen på slakterierna, det är dock hittills få fall där det skett förtida slakt p.g.a. av foderbrist. Efterfrågan på svenskt nötkött är god och priserna har varit stabila de senaste veckorna.

Produktprisstatistik i Sverige och EU

Jordbruksverkets statistik för avräkningspriser på jordbrukets produkter för juni 2023 publiceras den 1 september.

Produktionsmedelspriser

Efterfrågan på gödning inom EU är säsongsmässigt svag och jordbrukarna köper inte mer än vad som förbrukas på kort sikt. På grund av låga priser för naturgas och ammoniak är det inte troligt att gödningspriserna kommer att stiga i närtid. I Sverige har Yara aviserat högre gödningspriser men en förstärkt valutakurs torde begränsa utrymmet.

Prisnoteringarna för foder har uppvisat små förändringar de senaste veckorna.

Produktionsmedelsprisstatistik Sverige och EU

Jordbruksverkets statistik för priser på produktionsmedel för juni 2023 publiceras – den 1 september.

Lönsamhet

Inte några nya uppgifter.

I detta ärende har tillförordnade avdelningschefen Patrik Moström beslutat. Bengt Johnsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också verksjuristen Anders Swahnberg deltagit.

Patrik Moström

Bengt Johnsson

Detta beslut har signerats digitalt varför underskrift saknas.